

DEĞİŞİMİN TEMEL NEDENLERİ

- 17. yüzyılın sonlarından itibaren Osmanlı Devleti, Avrupa karşısında üstünlüğünü kaybetmeye başladı.
- Bu durumun nedenleri arasında Avrupa'da meydana gelen **Coğrafi Keşifler, Rönesans, Reform, Aydınlanma Çağı ve Sanayi İnkılabı** gibi büyük değişimlerin etkisi, Osmanlı'nın bilim, ekonomi ve sanayide geri kalması, art arda gelen savaş yenilgileri ve gelir kaynaklarının azalması bulunmaktadır.
- Bu nedenlerle Osmanlı yöneticileri devleti güçlendirmek için **yenileşme (islâhat) hareketlerine** yönelmiştir.

LALE DEVRİ (1718–1730)

- **III. Ahmet ve Nevşehirli Damat İbrahim Paşa** döneminde yaşanmış olan Lale Devri, Osmanlı tarihinde batı tarzı yeniliklerin ilk kez görüldüğü dönemdir.

Bu dönemde yapılan yenilikler:

- **Matbaa kuruldu** (İbrahim Müteferrika ve Said Efendi).
- Kütüphaneler ve kağıt fabrikaları açıldı.
- Avrupa'ya **ilk elçiler** gönderildi.
- Lale Bahçeleri ve sanat etkinlikleri yaygınlaştı.
- Bilim, sanat ve edebiyatta zarafet ve estetik ön plana çıktı.

Sonuç:

- Patrona Halil İsyanı ile sona eren bu dönem, Osmanlı Devleti'nin Avrupa'yı örnek aldığı ilk yenileşme dönemi olmuştur.

18. YÜZYIL ISLAHATLARI

- ❖ 18. yüzyılda yapılan yenilikler özellikle askerî ve teknik alanlarda yoğunlaşmıştır.

Askerî Yenilikler:

- Mahmut döneminde Humbaracı Ahmed Paşa tarafından ordu modernleştirildi.
- III. Mustafa döneminde Baron de Tott adlı Fransız mühendis topçu birliklerini eğitti.
- I. Abdülhamit zamanında **Mühendishane-i Bahri Hümayun (Deniz Mühendis Okulu)** kuruldu.

Eğitim ve Yönetim Yenilikleri:

- Batı tarzı teknik okullar açıldı.
- Avrupa'dan uzmanlar getirildi.

- Modern mühendislik ve fen eğitimi başladı.

NOT:Bu dönemde yenilikler ordu ve teknik alanla sınırlı kalmıştır.

II. MAHMUT DÖNEMİ (1808–1839)**Yönetim Alanında Yenilikler:**

- Yeniçeri Ocağı kaldırıldı (Vaka-i Hayriye, 1826).
- Yeni ordu kuruldu: Asakir-i Mansure-i Muhammediye.
- Devlet daireleri bakanlık sistemine göre düzenlendi
- Memurlara maaş bağlandı, kıyafet düzenlemeleri yapıldı.
- İlk resmî gazete Takvim-i Vekayi yayımlandı.

Eğitim ve Kültürel Yenilikler:

- **Öğrenciler ilk kez Avrupa'ya gönderildi.**
- **Mekteb-i Harbiye** (Askerî Okul) ve **Muzika-yı Hümayun (Askerî Bando)** kuruldu.
- **Posta teşkilatı** kuruldu, Avrupa tarzı eğitim sistemine geçildi.

TANZİMAT DÖNEMİ (1839–1876)**Tanzimat Fermanı (1839):**

- Sultan Abdülmecid tarafından ilan edildi.
- Herkesin can, mal ve namus güvenliği sağlandı.
- Vergi ve askerlik düzenlendi.
- Mahkemelerde eşitlik getirildi.

Islâhat Fermanı (1856):

- Gayrimüslimlere din ve vicdan özgürlüğü tanındı.
- Azınlıklara devlet memuru olma hakkı verildi.
- Avrupa'nın desteği kazanılmak istendi.

- ❖ **Bu dönemde Osmanlı'da hukuk devleti anlayışı gelişmiş, vatandaşlık bilinci güçlenmiştir.**

EKONOMİK VE TOPLUMSAL GELİŞMELER**Ekonomik Yenilikler:**

- **Ziraat Bankası, Osmanlı Bankası ve Memleket Sandıkları** kuruldu.
- **Buharlı gemiler, demiryolları ve telgraf kullanılmaya başlandı.**
- Fabrikalar açılarak sanayileşme çabaları hız kazandı.

Toplumsal Yenilikler:

- Kadınlar sosyal hayatta daha aktif hale geldi.
- Gazete ve dergiler yayımlandı, halk bilinçlendi.
- Eğitim kurumları arttı, modern düşünce yaygınlaştı.